شعر

ال گوتورمه بینوالردن

کونـــول یئرســـیز وفـــا اوممـــا، جهانـــدا دیلرۆبـــالردن،
نـــه یـــادلاردان صـــفا گـــوردوك، نـــه قـــووم و اقربـــالردن.
اگر حاق سوز دئسـن اي دیـل، تعجـۆب قیلمـا داش یاغسـا،
بـــو یولـــدا گـــر قـــدم وورســـان، امـــین اولمـــا بلالـــردن.
رقیبیم گۆنده مین توهمـت، منـه وورموشسـا قـوي وورسـون،
ســـئچر عاقیـــل اولان کســـلر، ســـزاني ناســـزالردن.
او شوهرت دۆشکونون گورسن، صبا سن بیر سـوروش اونـدان،
نـــه بهـــره بولمـــوش اول غافیـــل بـــو یئرســـیز ایفتیرالـــردن؟
دئیرلـــر هـــر نـــه بـــار آرتـــار، آغـــاجلاردا ووقـــار آرتـــار،
یئتیشـــمز کیمســـه بیـــر یانـــه، بـــو کاذیـــب ایـــدیعالردن.
وطـــن سئوداســـي باشـــیمدا، ائلـــین خۆلیاســـي قلبیمـــده،
نـــه واردیـــر اوزگـــه بیـــر یـــاریم، نـــه کیمســـه‌م آشـــینالردن.
نـــه‌لـــر گـــوردوم، نـــه‌لـــر چکـــدیم، سـئویملي خلقـین اوغرونـدا،
وفـــا ائتـــدیم، جفـــا گـــوردوم، بـــو یولـــدا بیوفـــالردن.
کئچیـــب عـــومروم منـــیم آنجـــاق، قلـــم-کاغذلـــه دۆنیـــادا،
و لاکـــین بیریـــا یـــازدیم، نـــه یـــازدیم بیریـــالردن.
«هـــدایت» خســـته‌دیـــر یـــاریم، ترحـــۆم قیـــل، قیزیرغانمـــا،
حیمایـــت قیـــل ســـن آنجـــاق ال گوتورمـــه بینـــوالردن.

- میر هدایت حصاري

او گئجه

یئنه خاطیره‌لر آپاریر مني،
ایستکلر، آرزیلار گۆللنن یئره.
بیرگۆن دوداغیمدا شیرین گۆلوشلر،
بیرگۆن گوز یاشلاریم سئللنن یئره.

گزیرم عومرومون گئجه‌لریني،
هیجان ایچینده، گومان ایچینده.
گزیرم عومرومون کۆچه‌لریني،
یئنه چن ایچینده، دومان ایچینده.

لحظه وار، وئرمرم عصیرلره من،
گئجه وار، وئرمرم عومورلره من.

آپاریر آردییلا او گئجه مني،
او گئجه سۆد یولو آغ‌آپپاق ایدي،
او گئجه سۆد یولو، سۆد یوخوسو تك،
یورغون فیکریمیزه آغ یاتاق ایدي.

او گئجه ایسلاندي باخیشلاریمیز،
او گئجه اودلاندي باخیشلاریمیز،

او گئجه موغانین سئیرینه چیخدیق،
او گئجه نه اوزاق بیر سفر ایدي.
او گئجه دوستلوغون الیني سیخدیق،
او گئجه یاشاماق بیر هۆنر ایدي.

او گئجه آنالار یولدو ساچیني،
یولدوق گوزوموزدن مۆرگولري بیز،
او گئجه آغلادیق آنالارا بیز،
بیزه غالیب گلدي وطن عشقیمیز.

سۆردوك عومروموزو یوخوسوز، گۆلوم،
نه یاتدیق عوموردە، نه یوخو گوردوك؟
آرخادا آز عومور قارشیدا اولوم،
حیاتدا نه گوردوك بیز، قورخو گوردوك.
*

یوخو گلمیر گوزومه اوزون ایللردیر منیم،
هاني کوریه‌لیکده‌کي رنگلري افیللنن،
یاشیل یوخو چمنیم؟
ایتدیکجه کوریه‌لیگم، ایتدي یوخو چلنگیم،
هاني سۆد امرلیکده گوزلریمدن سۆزولن،
منیم سۆد رنگلي یوخوم؟
هاني جوانلیغیمدا بیرگوزلین تئلینده،
ایلیشیب قالان یوخوم؟
هاني جوانلیغیمدا بیر بولاغین باشیندا،
دوم‌دورو سولاریله گۆموش سهنگه دولوب،
ییرغالانیب، چالخانیب،
آخیب دورولان یوخوم؟
هاني جوانلیغیمدا آدیني بیلمه‌دیگیم،
بیرگوزلین تئلینده ایلیشیب قالان یوخوم؟
او، یئللره قاریشیب، او، تئللره قاریشیب،

تئللنیب داراق ـ داراق،
منیم داراناں یوخوم.
گوزلریمدن اود آلیب، آلیشیب یاناں یوخوم.
*

بیرگۆن یوخوم سئوگیمین داراغینا ایلیشدي،
آزادلیغین آل ـ الوان بایراغینا ایلیشدي.
بیرگۆن قورتولوشلاردا منیم بویۆك خالقیمین،
زحمته، حۆریته،
ماهنیلاري جار اولان دوداغینا ایلیشدي،
منیم او کوورك یوخوم،
فیکریمه اوریك یوخوم.
داها گلمیر گوزومه،
بیرگۆن ایلیشدي یوخوم،
یوردومون یازیق ـ یازیق یئللنن بایراغینا،
بیرگۆن قارانلیقلاردا،
قارانلیقلار شهرینده،
گۆزگو گوسترمز یئرده،
بیر بیلیجي کیشي‌نین،
گوزلریندن یاغ آلمیش،
اۆرگیندن اود آلمیش،
فیکیرلره نور وئرن چیراغینا ایلیشدي.

بیرگۆن ده چکمه‌لرله،
سینه‌م اۆسته گزنین،
تاپدالاییب یوخومو،
خیسین ـ خیسین ازنین،
ایزلري اولوم یوللو،
آیاغینا ایلیشدي،

بعضا ائله اولوب کي،
یوخوم اوخ اولوب منه،
باتیبدیر گوزلریمه،
داها او چاغدان بري،
فیکریم گزیر گویلري،
فیکریم سۆزورگویلري،
نه گویدن علاج گلیر،
نه علاجسیز یئر دینیر،
یوخوم سرین سولار تك،
دئشیلیر گوزه ـ گوزه.

بعلي، منیم عزیزیم،
یوخو گلمیر گوزومه،
نئجه سرحد قویوم من،
گئجه‌مه، گۆندوزومه؟

هاني او دینج آخشاملار،
هاني سئودالي گئجه؟
یانیب اریین شاملار،
او کوچري قوشلارین،
ایلهامینا نه اولدو؟
یازین گلمه‌دیگیندن،
دورنالار اونودولدو.

*

منه او گئجه‌نین عومرونو وئرین،
وئریم عومور بویو گؤندوزلریمي،
یوخوم یارالانسا، گوزومه سرین،
ائله او گئجه‌مي، دیل ازبریمي.

او گئجه قاییتدیق خاطیره‌لره،
او گئجه بیز درین دره‌لر ائندیك،
بیز آیاق یالیندیق، آرزیلار آتلي،
او گئجه آي آتین بئلینه میندیک.

یاندي گوزلریمده او گئجه‌م منیم،
اولدو نفسیمده توستو، عزیزیم.
آه، منیم عومرومو، منیم گؤنومو،
قارانلیق گئجه‌لر کسدي، عزیزیم.

اولدوزلو گئجه‌لر نه اولدو، گؤلوم،
هاني گئجه‌لرین آیدینلیغي بس؟
یوخسا قورخودوبلار سؤدو قاچیبدیر؟
هاني اولدوزلاردان سؤزولن هوس؟،

بؤتون اولدوزلارلا پیچیلداشاردیق،
باشدان آپاراردي رویالار بیزي،
بیلیرم، او گئجه قاییدیب- گلسه،
بیز اونو یالاریق، او یالار بیزي،

بو منم، سؤکوتون هارایلاریندا،
سینمیشام قارا باغ شیکسته‌سي تك،
بو یانیق گئجه‌ني، بو یانیق مني،
مندن آلان توریاق،
کیمه وئره‌جك؟

یوخسا اونودوبدور او یاشیل چوللر،
او شئه‌لي چمنلر، قایالار بیزي؟
بیرده قوجاغینا آتیلساق بلکه،
او چوپور قایالار،
قایالار بیزي.

منه او گئجه‌ني قایتاران اولسا،
اؤسته‌لیك وئررم عومرومو وارسا،
او گئجه آرزیلار غیبطه‌لندیلر،
بیزیم عشقیمیزه، ایراده‌میزه،
او گئجه کایینات یاتیبدیر دئیه،
دونیاني بیر گئجه وئردیلر بیزه.

- ائل اوغلو

بیلدیگیمیزه گوره گورکملي شاعیر سونمزین بو گونلرده ئیني بیر شعر کیتابي چاپدان چیخاجاق. بورادا سوزوگئدن مجموعه‌دن «بو یاشدا» آدلي بیر شعري نقل ائده‌رک اوخوجولاریمیزین دیقّتینه چاتدیریریق کي، گله‌جک ساییمیزدا کیتاب حاقّیندا گئنیش بیلگي وئره‌جگیک.

بو یاشدا

عؤمـور کئچـدي, یاشـیم چاتـدي یئتمیشـه،
قـوي ایلهـامیم گلسـین دیلـه بـو یاشـدا.
اوطـف ائلـه بـو عـؤمرو باشـا یئتمیشـه،
گولـوم, منـي حـلال ائلـه بـو یاشـدا.

باهـار اولار هـر واخـت‌کـي, سـن گولـه‌سـن،
هـاردا اولسـان, مهربـانلیق چیلـه‌سـن،
دئسـم، آتـین حـلال اولار ملـه‌سـن،
قـوزو کیمـي بیـر ده ملـه بـو یاشـدا.

آرزیلاریـم گلیـب دونـدو دوداقـدا،
بیـر قورتـوم دا مئـي قالمـادي چاناقـدا،
گـؤز یاشـیمي, سـوزولرکن یاناقـدا،
سـندن یاخشـي کیمـدیر سـیله بـو یاشـدا.

پـاي- بؤلوشـده قیسـمتیمیز غـم اولـدو،
سئوینسـک ده, سـئوینج پـایي کـم اولـدو،
هـر پـرده کـي, دیللنـدیردیک, بـم اولـدو،
گـل بیـر کئچـک بمـدن زیلـه بـو یاشـدا.

گـاه قـورودو, گـاه بـار وئـردي زمیمیـز،
گـاه آغیـر, گـاه یونگـول اولـدو غمیمیـز،
طوفـانلارا راسـت گلسـه ده گمیمیـز،
گلیـب چاتـدي سـون سـاحیله بـو یاشـدا.

بیـر عؤمورلـوک دوغرولمـامیش آرزولار،
اورگیمـده هـاراي چکـن دویغـولار،
جوابینـا حسـرت قـالان سـورغولار،
آخیـر دؤنـدو مـین نیسـگیله بـو یاشـدا.

گـل ائـومیزین ایختیجـارین, آقچاسـین،
آللـي- گوللـو دوزمـه‌لـرین, تاقچاسـین،
یئتمـیش رنگلـي خـاطیره‌لـر بوقچاسـین،
آچیـب بیـر- بیـر وئـرک یئلـه بـو یاشـدا.

چوخ سؤزوم وار, حئییف دیلیم اوچوقدور,
آممـا کؤنلـوم دان یئـري تـک آچیقـدیر,
سـؤزلریم ده موطلـق آچیـق- سـاچیقدیر,
دویـدوغومو کیمـدیر بیلـه بـو یاشـدا.

بـولاق کیمـي بعضـا" جوشـوب, چـاغلادیم,
خلقـیم اوچـون نئچـه چلنـگ بـاغلادیم,
چـوخ شـعریمي یـازا- یـازا آغلادیـم,
اوخوسـام دا گولـه- گولـه بـو یاشـدا.

منلـه بیرگـه گـرگین ایشـه آلیشـدین,
دینجلمـه‌دن گئجـه- گونـدوز چالیشـدین,
سـئوینجیني آنجـاق منلـه بؤلوشـدون,
گیلئیـیم یـوخ بیرجـه گیلـه بـو یاشـدا.

آشـدیغیمیز او ائنیشـلر, یوخوشـلار,
اورگیمـده سـالمیش دریـن ناخیشـلار,
گؤزونـده‌کـي معصـوم, دورو باخیشـلار,
نـه گؤزلـه‌ییـر منـدن, سـؤیله بـو یاشـدا.

دینلـه منـي چالینمـادان تَـرگیم,
سـنه آلقـیش, گرکـدن ده گـرگیم,
سـینه‌م‌ده‌کـي بـو چیرپینـان اورگـیم,
منـدن سـنه اولسـون صـیله بـو یاشـدا.

دوز دئدین کـي, هـاي وئرمیشـم خلقـه مـن,
اولـدوز آلسـام, آي وئرمیشـم خلقـه مـن,
سـندن کسـیب, پـاي وئرمیشـم خلقـه مـن,
اوطفـا منـه بـاغیش چیلـه بـو یاشـدا.

او گونـدن کـي, عـؤمروم بـارا دولوبـدور,
بـاغ- باغچـامي شـاختا ووروب سـولوبدور,
بـار وئرسـه ده, یولـدان کـئچن یولوبـدور,
بیـر آییـل بـاخ بـوش زنبیلـه بـو یاشـدا.

ایگیـت گـرک یاشـایارکن گلیشسـین,
آغلارسـا دا, ائـل ایچینـده گولوشسـون,
طـالعیني اؤز خلقـیلـه بؤلوشسـون,
نـه فایداسـي, واریـن بؤلـه بـو یاشـدا؟

دوغـرو دئـدین, سـني آشـدان ائیلـه‌دیـم,
اوزوگونـو ووروب قاشـدان ائیلـه‌دیـم,
یاشـامادیم, عـؤمري باشـدان ائیلـه‌دیـم,
فورصـت بیـر ده دوشـمز الـه بـو یاشـدا.

اولماسـا دا آتـا, آنـا, خـالامیز,
اینـدي واردیـر بیـر جـوت نـازلي بـالامیز,
بـونلار بیـزیم سـنگریمیز, قـالامیز,
بیـر دامجییـدیق, دؤنـدوک گؤلـه بـو یاشـدا.

سـن اللینـي, مـن یئتمیشـي حـاقلادیق,
سـئوگیمیزي, دایـیم تـزه سـاخلادیق,
دوەمیـزي هـاردا گلـدي, خیخلادیـق,
کـروان چاتـدي سـون منزیلـه بـو یاشـدا.

بـو ذیـروەدن بیـر ده ائنمـک محالـدیر,
حؤکمـه قارشـي دوروب, دینمـک محالـدیر,
اؤتـن گۆنـه بیـر ده دؤنمـک محالـدیر,
سـن هـا چـالیش, یـالوار, تلـه بـو یاشـدا.

باشـیم اۆسـتون آلیـب, دوروب کئشـیگه,
امـر ائلیـر کـي: یـاللاه, بویـور ائشـیگه,
بـاخ دۆننکـي پـولاد کیمـي کیشـیـیـه,
عـؤمري بنـددیر بیرجـه تئلـه بـو یاشـدا.

مـن دۆشـمەدن بۆتـون دیلـدن, داماقـدان,
ایسـینرکن قلبینـدەکـي اوجاقـدان,
او آسـدیغین اۆزوملـردن, میلاخـدان,
قـوي قویـاردیم بیـر زینگیلـه بـو یاشـدا.

هـر یاشـدا کـي, اینسـان اولـدو گرکسـیز,
ائلـه بیـل کـي, چـادیر قالـدي دیرکسـیز,
بیر گـۆن گؤرسـن سـینەن اولـوب اۆرکسـیز,
یـۆک- یـاپیني دور, چـات بئلـه بـو یاشـدا.

صـدف کیمـي دیشـلر بیـر- بیـر تؤکولـدي,
بئشـي بوینـوز گؤرسـەدیـردي, چکیلـدي,
یئرلرینـه عئیرتـي دیـش اکیلـدي,
ناهـار- شـامیم آشـدیر, شـیله بـو یاشـدا.

جوانلیقـدا تـاي- توشـوملا دۆشـردیم,
شاخ یئـرییـب,دؤش وئـرردیم, شیشـردیم,
شَـوه کیمـي بیغلاریمـي ائشـردیم,
قـوي پـوز وئـریم آغ سـاققاللا بـو یاشـدا.

بیـر گـۆن عؤمـور دؤنرگـەسـي دؤنـەجـک,
اۆزونتـولر, سوسموشسـا دا, دینـەجـک,
حیـات شـمعي نهایتـده سـؤنەجـک,
یئلپیـک گؤتـور, سـن هـا یئللـه بـو یاشـدا.

قورخـورام کـي, بیـر قـوش اولام یئلکسـیز,
نفـس چکـم حافیظـەسـیز, دیلکسـیز,
یاتاغیمـدا اوشاقلاشـام بلکسـیز,
منـدن بئـزه بیـر عاییلـه بـو یاشـدا.

اوزون عؤمـور کؤکـدن سـالا سـازیمي,
تانیمایـام اؤز اوغلومـو, قیزیمـي,
آنـام دا کـي, یوخـدور چکـه نـازیمي,
دئـیم آنـا, منـي بلـه بـو یاشـدا.

قیـوراق ایـدیم, دۆشـمەمیشـدیم نسـاقدان,
بیرگـۆن بـو ائـو بـوش اولمـازدي قوناقـدان,
گلـن ناچـار واخـت آلاردي قاباقـدان,
شـرط اودور کـي, دوسـتلار گلـه بـو یاشـدا.

آلــلاه گــؤروم بیــزي گــؤزدن سالماســین،
بـــــو نعمتـــــي الیمیـــــزدن آلماســـــین،
باغچــامیزدا, بیــر آن حســرت قالماســین،
گــؤل بؤلبولــه, بؤلبــول گؤلــه بــو یاشــدا.

حیـــــاتیمین هـــــر گؤنونـــــده, آنینـــــدا،
فرحلنـــدیم ســـنین شـــؤوکت- شـــانیندا،
نئچـــه دفعـــه تقصـــیرکارام یانینـــدا،
دئیـــیم منـــي حـــلال ائلـــه بـــو یاشـــدا.

چوخ ساغ اول کي, سیلدین بـو گـؤز یاشـیمي،
عزیزلـــه‌دیـــن منـــیم یئتمـــیش یاشـــیمي،
دوســـت یانینـــدا اوجـــا توتـــدوم باشـــیمي،
فینجـــان ایـــدیم, دؤنـــدوم فیلـــه بـــو یاشـــدا.

آرزیـــم بـــودور ایشـــین ســـونو دؤز گلـــه،
یئتمـیش کئچـدي, هشـتاددان دا سـؤز گلـه،
ســـاغلیق اولا، دوخســـان گلـــه, یـــؤز گلـــه،
شؤکر اولسـون کـي, سـاغیق هلـه بـو یاشـدا.

وطنینـــــه اؤز بورجونـــــو وئرمـــــه‌مـــــیش،
اکـــدیگي‌نـــین حاصـــیلیني درمـــه‌مـــیش،
عؤمـــوم خلقـــین ســـعادتین گؤرمـــه‌مـــیش،
حئییـف دئییـل، «سـؤنمز» اؤلـه بـو یاشـدا؟

کریم مشروطه‌چي (سونمز)

یاشایاجاغام

کوکومـدن قازیلـدیم یـاد قازماسـییلا،
قایـا داغ کوکسـوندن قـازیلان کیمـي،
وظیفه‌م اولمادي کونلومجه هئچ واخت،
مرمـر مـزار اؤچـون یـازیلان کیمـي.
بختیمـــي ازدیلـــر اؤرگـــي داشـــلار،
سویوق باخیشـلارلا یاخیلـدي کونلـوم،
اوچـدو اومـودلاریم دورنـالار کیمـي،
حسـرت میللرینـه تاخیلـدي کونلـوم.
دؤشونجه‌م بئینیمده دوسـتاق ائدیلـدي،
ســاچیما یاســاقلیق غوبــاري قونــدو،
اوزوم اریدیکجـــه قـــاخینج اودویـــلا،
آرزو- دیلکلـــریم اؤرکـــده دونـــدو.
منـــي گـــوره- گـــوره یئنـــه دانیـــرلار،
دئییرلر، سـن یوخسـان، نئجـه اینـانیم؟
گوزوملـــه گـــوره‌رک اوز وارلیغیمـــي،
سیز آللاه، سیز دئیین، من نئجـه دانـیم؟
گـــوزو دارلار گـــوره بیلـــه- بیلمـــه‌یـــه،
«گـــؤنئیلي»، تاریخلـــه یاشـــایاجاغام،
اولمـــز اوزلوگومـــو، اوزگورلوگومـــو،
حیـــات یوللارینـــدا داشـــییاجاغام.

ح.م. گؤنئیلي (۱۳۷۸/۴/۲۵)